

ТРАНСПОРТ ТИЗИМИ БАРҚАРОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БЎЙИЧА КЎРСАТМАЛАР БЕРИЛДИ

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
Шавкат Мирзиёев 25 май куни транспорт соҳасининг
барқарор ишлашини таъминлаш ва изчил ривожлантириш
масалалари бўйича йиғилиш ўтказди.**

Коронавирус пандемияси оқибатида бутун дүнёда транспорт алоқалари деярли тұхтаб қолди. Соҳадаги компаниялар бундан жиддий зарар күрмөкта. Масалан, биргина авиация тармоғыда жорий йил якунiga дүнё бүйіча 113 миллиард доллар йүкотилиши тахмин қилинмоқда.

Мамлакатимиз транспорт корхоналари карантин чекловлари сабабли ҳозиргача 340 миллиард сүм зарар күрган. Эпидемиологик вазият барқарорлашгунча бу рақамдар яна ошиши аник.

Шу боис, соҳада пандемиянинг таъсирини юмшатиш, корхоналарни иқтисадий кўллаб-кувватлаш бўйича қатор чоралар кўрилмоқда. Масалан, карантиндан энг кўп зарап кўрадиган “Uzbekistan Airways” ва “Uzbekistan Airports” акциядорлик жамиятларининг 122 миллион доллар кредитлари тўлов муддатлари узайтирилди, 60 миллиард сўмлик солиқ имтиёzlари тақдим этилди. Инқирозга қарши курашиб жамғармасидан 50 миллион доллар миқдорида айланма маблаг сифатида фоизсиз ссудалар ажратилди.

а жартийлди.
Йиғилишда янгича ша-
роит ва талаблар асосида
транспорт соҳасининг бар-
қарор ишлазини таъмин-
лаш масалалари мухокама
жизнини.

Транспорт вазирлигига “Uzbekistan Airways” ва “Uzbekistan Airports” акциядорлик жамиятларини пандемия таъсиридан олиб чиқиш бўйича бизнес модель ишлаб чиқиш вазифаси кўйилди.

йилди.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ Президенти Шавкат Мирзиёев жойларда ижтимоий-иктисодий ишлөхтіларнинг бориши, йирик лойиҳалар билан танишиш, халқ билан мuloқот қилиш мақсадида 21-22 май кунлари Андижон вилоятида бўлди.

Ингилиштада вилоятда янги корхоналар ташкил этиш ва иш уринларини кўпайтириш чора-тадбирлари батафсил муҳокама қилинди.

Андижон вилоятида 40 мингдан зиёд муҳтож оила борлиги, саноат лойиҳалари, қишлоқ хўжалиги ва томорқачилик, оиласий тадбиркорлик, ҳунармандчилик, ўзини ўзи банд қилиш ҳисобига уларга даромад манбай яратиш зарурлиги таъкидланди.

Жорий йилда 789 лойиҳа бўйича 7 триллион сўм инвестиция ўзлаштирилиб, 42 минг иш ўрни яратиш режалаштирилган. Тўқимачилик йўналишида умумий қиймати 106 миллион доллар бўлган 13 лойиҳа амалга оширилиб, ип-калавани қайта ишлаш даражаси 78 фоизга етказилади, 278 миллион долларлик экспорт таъминланади.

**Қурилиш материаллари тармоғыда
2020-2021 йилларда 74 лойиҳа
самарасида 106 миллион долларлик
импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар
ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.**

Оилавий тадбиркорликка
353 миллиард сүм кредит,
Тикланиш ва тараққиёт
жамғармасидан **20** миллион

**Бұш турған бинолардан самарағынан
фойдаланиш, қишлоқ хұжалигидан
ривожлантириш, аҳолини солиқдан
озод қилинган 60 дан ортиқ турдаги
касбга үқитиш бүйічә топшириктер
берилди.**

Давлатимиз раҳбари уй-жойга муҳтоҷ оиласарни қўллаб-куватлашнинг янги тизимини жорий этиб, Андижон вилоятида 819 оиласа субсидия ажратиши зарурлигини таъкидлади.

Бу йил 642 километр автомобиль йүли, 85 километр ичимлик суви тармоги курилиши ва тъзмирланиши белгиланди

Таълим сифатини яхшилаш, ўкувчиларни қизиққан касбига **7-синфдан** йўналтириш бўйича кўрсатмалар берилди. Бу келгусида уларнинг бандлигини тъминлашда мухим йорин тутоли.

Хонобод шаҳрини Фарғона водийсининг туризм марказига айлантириш таклиф этилди. Ушбу шаҳарда ер ости маъданли сув булоқлари мавжудлигини инобаттга олиб, 10 гектар ер ажратган ҳолда, маъданли сув брендини яратиш ва соғломлаштириш санаторияси ташкил этилиши белгиланди.

Андижон вилояти аҳолиси мамлакатимиз нуфусининг 10 фоизини, ҳудуди эса бор-йўғи 1 фоизини ташкил этади. Шу боис, шаҳар яқинидаги адир жойларда кўп қаватли уйлар куриш орқали аҳолининг тобора ўсиб бораётган талабини конлириш чоралари кўрипмокла

Парламентлараро иттифоқ Ўзбекистон парламентининг инсон ҳукуқлари соҳасидаги фаолияти ҳақида

► Бошланиши 1-бетда

Ташкилот каророти Женева шаҳрида жойлашган бўлиб, БМТ билан яқин ҳамкорлик қиласди ва мазкур ҳалқаро ташкилотнинг мақсад-ваизифаларини кўллаб-куватлади. Ташкилот вакиллари БМТ органлари, жумладан, БМТнинг инсон ҳукуқлари бўйича органлари ва шартномавий кўмита-ларининг йирик тадбирларидаги иштирок этади.

Ўзбекистон Парламентлараро иттифоқка авзалигини ушбу ташкилотнинг 2017 йилги 137-Асамблеясида тиклаган. Ҳозирги пайдат ўзбекистон парламент аъзоси мазкур ташкилотнинг вице-президенти лавозимига сайланган.

Парламентлараро иттифоқ расмий сайтида таъкидланганидек, “Парламентлараро иттифоқ Ўзбекистон парламентининг ҳалқаро стандартларни милий даражада татбик этишга қартилган янги чора-тадбирларни кўтлайди”.

“Парламентлараро иттифоқ тавсияларига мувофиқ, Ўзбекистон парламенти аъзолари томонидан яқинда бир қатор ҳалқаро ва милий ташкилотлар вакиллари иштирокида видеоконференция утилди. Унда БМТ Бос Ассамблеяси 1966 йили қабул қилган ва 1976 йили кучга кирган кўп томонлома шартнома — Фуқаролик ва сиёсий ҳукуқлар тўғрисидаги ҳалқаро пактнинг баҳарлими билан боғлиқ жараёнлар мухоммада қилинди. Иштирокчилар фуқаролик жамияти ва қонун устуворлиги маданиятининг ривожланиши, пенинченциз тизимдаги ислоҳотлар, суд хокимиятинг мустақиллиги, болалар меҳнатига барҳам берилishi, гендер тенглигинг таъминланishi ҳамда коррупцияга қарши курашиб қалиб мавзулар юзасидан фикрлашдилар”, дейилади ахборотда.

Шунингдек, Ўзбекистон парламенти инсон ҳукуқларини таъминлаш масаласини тобора фаоллик ишлари сурʼатанда алоҳида қайд этилган. Ҳусусан, 2018 йилда инсон ҳукукларининг ҳимоя қилиниши ва БМТ тавсияларининг бажариллиги утилди парламент низоратини ўрнатиш механизми ишлаб чиқилди. Олий Маълис Конунчилик палатаси БМТ инсон ҳукуқларини ҳимоя қилиши механизмлари билан ҳамкорлик бўйича Харакатлар режесини қабул қилиди ва ўз тархида илк бор инсон ҳукуқлари бўйича дастлабки парламент матрӯзасини қўтиди.

“Ўзбекистон парламенти, шунингдек, Инсон ҳукуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази билан яқин ҳамкорлида иш олиб бормоқда. Ба ҳамкорлик мамлакатидан инсон ҳукуқлари таъминланиши соҳасида энг кўп тилга олинидаги иккита муаммо бўйича амалий ечим топиш, яъни қийинкотларнинг олдини олиши механизмини яратиш ва мажбурий меҳнатга барҳам бериш чорабарларни ишлаб чиқиша мухим роль ўйнайди”, дей Олий Маълис фаолияти атрофлича таҳлил этилади.

Жорий йилнинг 20 май кунида Ўзбекистон Республикаси Олий Маълис Конунчилик палатаси ва Сенати Кенгашларининг 2018 йил 4 майдаги Кўшима қарори билан тасдиқланган дин ва ётнидод экренингни таъминлаш, соҳадори тақиғиф ва тавсияларни амалга ошириш бўйича “Йўл ҳаритаси” икроси юзасидан парламент эшитуву

утказилди. Ушбу видеоконференцалоқа шаклида ташкил этилган парламент эшитувуда бошқа ҳалқаро ташкилотлар каби Парламентлараро иттифоқ вакили ҳам иштирок этди.

Шунингдек, Олий Маълис Конунчилик палатаси ва Сенати томонидан Ўзбекистон Республикаси инсон ҳукуқлари бўйича ҳалқаро мажбуриятларга риоқ қилинишининг ҳолати тўғрисидаги Ахбороти ҳам биринчи маротаба эшитилди.

Мақолада яқинда бўлиб ўтган видеоконференция Ўзбекистонда фуқаролик тўғрисидаги янги қонун кабул қилиниши аносида ташкил этилганлиги билан аҳамияти эканига ҳам эътибор қартилган. Янги қонун кучга киргач, мамлакатда яшайдиган қарий 49 минг нафар кишининг Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига эга бўлиши учун имконият туғилди.

Ушбу таҳлили ахборотда алоҳида таъкидланганидек, “фуқаросизлик” муаммоси кейинги ўн йилликтар давомидан Парламентлараро иттифоқ фаолиятининг устувор соҳаси бўлиб келган. 2018 йилда Парламентлараро иттифоқ БМТнинг Кочоқлар ишлари бўйича олий комиссари билан ҳамкорликда сиёсатчилар ва қонун чиқарувчilar учун “Фуқаросизлик ҳолатларини камайтириш” ва унга барҳам бериши борасида фуқаролика доир конунчилик соҳасидаги илгор “тажриба” номли раҳбарий қўлланимни наср эттири. Бу хужжат фуқаросизлик билан боғлиқ янги ҳолатларнинг самарали олдини олиш ва уни камайтириш учун мусасасининг тарбияланувчиси.

Дилором Шуҳратқон Машрапов олий маълумотли тибибт ёхидоми, онаси Дилдора Акромова уй бекаси. Мехрибон она кўпроқ вақтини фарзандлар тарбиясига багишлайди. Дилором оиласининг бош франзанди. Сингиси Дилрабо, укаси Азизбек умумтаълим мактаби ўқувчилари, Муҳаммад эса мактабгача таълим мусасасининг тарбияланувчиси.

Дилором унинг мактабашошари учун Наманган шаҳри марказида янги мактаб биноси бунёд этилди.

Мазкур худудда кейинги йилларда улкан бунёдкорлик, кенг кўлламдаги ободронлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга ошири

мақсадларни ташкилни ўзбек тилидаги нашарлари Конунчилик палатаси депутатлари ва Сенат аъзолари тақдим қилинди.

Мақола давомидек, “Парламентлараро иттифоқ дунёдаги барча парламентлар билан инсон ҳукуқларини ҳимоя қилиши соҳасида яқин ҳамкорликда иш олиб боради. Парламентлараро иттифоқ бошқа мамлакатларга уларнинг парламентлари томонидан инсон ҳукуқлар тўғрисидаги конвенциялар кабул қилиниши ва айни соҳадаги милий қонунларга самарали имплементация қилиниши борасида кўмаклашади. Иттифоқ, шунингдек, инсон ҳукукларини, айнина, аёллар, болалар, кам соҳни миллатлар ва ерли ҳалклар ҳукуқларини ҳимоя қилиш борасида парламент аъзоларининг қўнималарини ошириш максадида улгар аҳборот тақдим этади, билим беради ҳамда тренинглар тўқазади”.

Парламентлараро иттифоқ аҳбороти билан Интернетнинг кўидаги манзилда танишиш мумкин: <https://www.ipu.org/news/news-in-brief/2020-05/ipu-welcomes-human-rights-efforts-uzbek-parliament>.

Мирзатилло ТИЛЛАБАЕВ,
Инсон ҳукуклари бўйича
Ўзбекистон Республикаси Миллий
маркази директорининг биринчи
ўринбосари

Бугуннинг гапи

Инсонпарварлик ва маърифат дарсхонаси

Улугбек АЗИЗОВ,

Тошкент молия институти ректори, профессор

Шу йил 20 май куни Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғида барпо этилган Адиблар хиёбони мажбууси таъланалиравиша ошилди. Унда иштирок этган давлатимиз раҳбари мазкур қадамжонинг ҳалқимиз, хусусан, ёш авлод маънавий ҳаётидаги туттан ўрни ва аҳамияти ҳақида сўзлаб, изодкорларнинг ушбу масакни авлодларни аждодлар билан боғлаб турувчи маърифий кўпrik вазифасини ўтасига алоҳида таънишга каратди.

Бугун эса, бу масакн жуда гўзан гўшага, очиқ осмон остидаги ажойиб дарсхона-нага айланган. Шу боис, майдондаги ҳар бир адид ҳайкаларининг майян олий таълим мусасасасига биритирлиб берилганни ҳам бекис эмас. Жўмладан, Тошкент молия институтига мажмууда қад ростлаган ётгорликлардан бир, серкиси ёзувчи, талабчан мураббий, миллий аждодиётимизга саломкни хисса кўшган Абдулла Қаҳҳоджа Ҳайкалай биритирлиди.

Шу мусносабат билан Тошкент молия институтига профессор-ўқитувчилар жамоаси талабарни забардаси адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Бугун эса, бу масакн жуда гўзан гўшага, очиқ осмон остидаги ажойиб дарсхона-нага айланган. Шу боис, майдондаги ҳар бир адид ҳайкаларининг майян олий таълим мусасасасига биритирлиб берилганни ҳам бекис эмас. Жўмладан, Тошкент молия институтига мажмууда қад ростлаган ётгорликлардан бир, серкиси ёзувчи, талабчан мураббий, миллий аждодиётимизга саломкни хисса кўшган Абдулла Қаҳҳоджа Ҳайкалай биритирлиди.

Шу мусносабат билан Тошкент молия институтига профессор-ўқитувчилар жамоаси талабарни забардаси адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари ўтасидаги адид ҳаётава ижоди билан чўчуррок ташниши таъниш максадида келганимизда боғиңнинг катта кисми қаросвиста ётганидан кўнгилларни хикил тортарди.

Биринчидан, талабалар ҳамда институтга биритирлиган академик лицей ва техникумлар ўқувчилари

Бағрикенглик

Афв қайта тарбиялашдаги самарали усуладир

Айбига икрорлик эса хатони тўғрилашнинг аввали

Олзина МАМИРОВА,
Олий Мажлис Конунчиллик палатаси депутати

Муборак Рамазон Ҳайити кўнгилларни юмшатиб, ободликка, дилларга хузур багишилови зэгу ишларга ундаиди. Куттуг айём арафасида пок қалблар хайр-саҳоватга ошиқади. Ушбу кунларда Президентимиздин “Жазо муддатини ўтётган, килимиша чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гурух шахсларни афв этиш тўғрисида”ги фармони имзолангани ҳам айни мудда бўлди.

бердингиз? Биз ўлимга маҳкум этасиз, деб ўйлагандик! Шунда шоҳ: “Кул хикопатдан ўлиб бўлди. Ўлган одамни яна қандай ўлдира оламан?” деб жавоб беради.

Дарҳакиат, айбига икрорлик эса қилимиши афсусдаги инсон кечирикмадиги лойик. Зеро, одам боласи мутлак мукаммал эмас. Фазилатлар қаторига кусурларга ҳам ега. Айлардан кўз юмш эса хато қилган инсонни қайта тарбияланиш, покланишинга ундаиди.

Фармон асосида афв этилган шахсларнинг 16 нафари асосий жазодан озод этилди, 101 нафари жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод қилинди, 24 нафарининг озодликдан маҳрум этиш жазоси енгилрок жазо билан алмаштирилди. Шунингдек, 117 шахсга тайланган озодликдан этиш жазосининг муддатлари кискартирилди.

Тўғри, жиноятчига жазо мүкаррар.

Аммо унинг бегуноҳ оиласи, эрги йўлга кирганига қарамай, ўз сурʼашга тили айланмай қолади. Атрофда шивршивир бошланади: “Кулининг куни битди”, “Зинданга ташлансан керак...”

Шоҳ эса “Кул озод этилсин”, деб ҳуқм чиқарди. Ҳолатга гувахишиларнинг ҳайрати янада ошиди. Барчанинг онгиди “Нега?” деган савол айланади. Охири вазир юрак ютиб, шоҳга юзланади: “Шоҳим, нега жазога лойик инсонга мукофот

шугулланishi, соглом турмуш тарзини йўлга кўйиб, жамиятда мунособ ўрин тошипи учун кўмак бериси бўйича масъул вазирларга идораларга тегиши топшириклар берилди. Бу эса жамиятдаги соглом мухитни таъминлаш йўлидаги катта қадамdir.

Айбига икрорлик хатони тўғрилашнинг аввали, афв эса қайта тарбиялашдаги самарали усули ҳисобланади. Конун орқали амнистия актапаридан ташкири маънавий зарар етказган шахс учун компенсация тўпланиши жорий этилган. Яъни айбига икрорлик шахс жарима орқали узр сўрайди. Шунингдек, суд тизимида ярашув институти, махалладаги ярашув комиссиялари, қонуний ажрим арафасидаги оиласа енгилрок жазо билан алмаштирилди. Шунингдек, 117 шахсга тайланган озодликдан этиш жазосининг муддатлари кискартирилди.

Ўз ахлоқий қондапари ва қалб амрига

кулок соглан инсон кечиримлини кўз

зати келиб, очиришни кечирибди.

Кечириш билан одамларни самарали тарзда тарбиялашди. Давлатимизда ҳам инсонпарвар сиёсат ҳуқумор, фуқароларнинг

билиб-билим қилган хотурғи ишларни

бигрилидик, ҳамхижатлиқда тузатамиз.

Афв ахлоқий баркамолашууда бир

услуб экан, ундан оқилона фойдаланиш

орқали юрт тараққиетида юксакларга

дахл килиши сир эмас.

Афв этилган шахсларни оиласи ва яқинлари багрига қайтириш, икимойи ҳаётга мослашиб, фойдаланиш билан

кўтарилиши.

Тўғри, жиноятчига жазо мүкаррар.

Аммо унинг бегуноҳ оиласи, эрги йўлга

кирганига қарамай, ўз сурʼашга тили айланмай қолади. Атрофда шивршивир бошланади: “Кулининг куни битди”, “Зинданга ташлансан керак...”

Шоҳ эса “Кул озод этилсин”, деб ҳуқм чиқарди. Ҳолатга гувахишиларнинг ҳайрати янада ошиди. Барчанинг онгиди “Нега?” деган савол айланади. Охири вазир юрак ютиб, шоҳга юзланади: “Шоҳим, нега жазога лойик инсонга мукофот

шугулланishi, соглом турмуш тарзини йўлга кўйиб, жамиятда мунособ ўрин тошипи учун кўмак бериси бўйича масъул вазирларга тегиши топшириклар берилди. Бу эса жамиятдаги соглом мухитни таъминлаш йўлидаги катта қадамdir.

Айбига икрорлик хатони тўғрилашнинг

аввали, афв эса қайта тарбиялашдаги

самарали усули ҳисобланади. Конун орқали амнистия актапаридан ташкири маънавий

зарар етказган шахс жарима орқали узр сўрайди. Шунингдек, суд тизимида ярашув институти, махалладаги ярашув комиссиялари, қонуний ажрим арафасидаги оиласа енгилрок жазо билан алмаштирилди. Шунингдек, 117 шахсга тайланган озодликдан этиш жазосининг муддатлари кискартирилди.

Ўз ахлоқий қондапари ва қалб амрига

кулок соглан инсон кечиримлини кўз

зати келиб, очиришни кечирибди.

Кечириш билан одамларни самарали тарзда тарбиялашди. Давлатимизда ҳам инсонпарвар сиёсат ҳуқумор, фуқароларнинг

билиб-билим қилган хотурғи ишларни

бигрилидик, ҳамхижатлиқда тузатамиз.

Афв ахлоқий баркамолашууда бир

услуб экан, ундан оқилона фойдаланиш

орқали юрт тараққиетида юксакларга

дахл килиши сир эмас.

Тўғри, жиноятчига жазо мүкаррар.

Аммо унинг бегуноҳ оиласи, эрги йўлга

кирганига қарамай, ўз сурʼашга тили айланмай қолади. Атрофда шивршивир бошланади: “Кулининг куни битди”, “Зинданга ташлансан керак...”

Шоҳ эса “Кул озод этилсин”, деб ҳуқм чиқарди. Ҳолатга гувахишиларнинг ҳайрати янада ошиди. Барчанинг онгиди “Нега?” деган савол айланади. Охири вазир юрак ютиб, шоҳга юзланади: “Шоҳим, нега жазога лойик инсонга мукофот

шугулланishi, соглом турмуш тарзини йўлга кўйиб, жамиятда мунособ ўрин тошипи учун кўмак бериси бўйича масъул вазирларга тегиши топшириклар берилди. Бу эса жамиятдаги соглом мухитни таъминлаш йўлидаги катта қадамdir.

Айбига икрорлик хатони тўғрилашнинг

аввали, афв эса қайта тарбиялашдаги

самарали усули ҳисобланади. Конун орқали амнистия актапаридан ташкири маънавий

зарар етказган шахс жарима орқали узр сўрайди. Шунингдек, суд тизимида ярашув институти, махалладаги ярашув комиссиялари, қонуний ажрим арафасидаги оиласа енгилрок жазо билан алмаштирилди. Шунингдек, 117 шахсга тайланган озодликдан этиш жазосининг муддатлари кискартирилди.

Ўз ахлоқий қондапари ва қалб амрига

кулок соглан инсон кечиримлини кўз

зати келиб, очиришни кечирибди.

Кечириш билан одамларни самарали тарзда тарбиялашди. Давлатимизда ҳам инсонпарвар сиёсат ҳуқумор, фуқароларнинг

билиб-билим қилган хотурғи ишларни

бигрилидик, ҳамхижатлиқда тузатамиз.

Афв ахлоқий баркамолашууда бир

услуб экан, ундан оқилона фойдаланиш

орқали юрт тараққиетида юксакларга

дахл килиши сир эмас.

Тўғри, жиноятчига жазо мүкаррар.

Аммо унинг бегуноҳ оиласи, эрги йўлга

кирганига қарамай, ўз сурʼашга тили айланмай қолади. Атрофда шивршивир бошланади: “Кулининг куни битди”, “Зинданга ташлансан керак...”

Шоҳ эса “Кул озод этилсин”, деб ҳуқм чиқарди. Ҳолатга гувахишиларнинг ҳайрати янада ошиди. Барчанинг онгиди “Нега?” деган савол айланади. Охири вазир юрак ютиб, шоҳга юзланади: “Шоҳим, нега жазога лойик инсонга мукофот

шугулланishi, соглом турмуш тарзини йўлга кўйиб, жамиятда мунособ ўрин тошипи учун кўмак бериси бўйича масъул вазирларга тегиши топшириклар берилди. Бу эса жамиятдаги соглом мухитни таъминлаш йўлидаги катта қадамdir.

Айбига икрорлик хатони тўғрилашнинг

аввали, афв эса қайта тарбиялашдаги

самарали усули ҳисобланади. Конун орқали амнистия актапаридан ташкири маънавий

зарар етказган шахс жарима орқали узр сўрайди. Шунингдек, суд тизимида ярашув институти, махалладаги ярашув комиссиялари, қонуний ажрим арафасидаги оиласа енгилрок жазо билан алмаштирилди. Шунингдек, 117 шахсга тайланган озодликдан этиш жазосининг муддатлари кискартирилди.

Ўз ахлоқий қондапари ва қалб амрига

кулок соглан инсон кечиримлини кўз

зати келиб, очиришни кечирибди.

Кечириш билан одамларни самарали тарзда тарбиялашди. Давлатимизда ҳам инсонпарвар сиёсат ҳуқумор, фуқароларнинг

билиб-билим қилган хотурғи ишларни

бигрилидик, ҳамхижатлиқда тузатамиз.

Афв ахлоқий баркамолашууда бир

услуб экан, ундан оқилона фойдаланиш

орқали юрт тараққиетида юксакларга

дахл килиши сир эмас.

Тўғри, жиноятчига жазо мүкаррар.

Аммо унинг бегуноҳ оиласи, эрги йўлга

кирганига қарамай, ўз сурʼашга тили айланмай қолади. Атрофда шивршивир бошланади: “Кулининг куни битди”, “Зинданга ташлансан керак...”

Шоҳ эса “Кул озод этилсин”, деб ҳуқм чиқарди. Ҳолатга гувахишиларнинг ҳайрати янада ошиди. Барчанинг онгиди “Нега?” деган савол айланади. Охири вазир юрак ютиб, шоҳга юзланади: “Шоҳим, нега жазога лойик инсонга мукофот

шугулланishi, соглом турмуш тарзини йўлга кўйиб, жамиятда мунособ ўрин тошипи учун кўмак бериси бўйича масъул вазирларга тегиши топшириклар берилди. Бу эса жамиятдаги соглом мухитни таъминлаш йўлидаги катта қадамdir.

Айбига икрорлик хатони тўғрилашнинг

аввали, афв эса қайта тарбиялашдаги

самарали усули ҳисоб

Тежамкорлик

СУВ – ОНА ЗАМИНИНГ УЛУФ НЕЪМАТИ

УНИНГ ҲАР ТОМЧИСИ ҚАДРЛANIШI КЕРАК

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иктисодий шархловчи

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2030 йилгача мўлжалланган стратегиясида сувдан фойдаланиш ва уни тежаш бўйича долзарб чора-тадбирлар назар тутилган. Хусусан, ҳозир дехқончилик ерларининг атиги 1,7 фоизида сувни тежайдиган технологиялар жорий этилган бўлса, якин ўй йил/мобайнида бу кўрсаткични 32 фоизга етказиш мўлжалланмоқда.

Айнан сув тежамкорлиги мавзусини қишлоқ хўжалигига доир маълумотлар билан бошлайтанимиз бежиз эмас. Экспертларнинг фикрича, Марказий Осиё мамлакатлари иктисадиётидаги маскур тармок устувор аҳамиятга эга. Бу эҳтиёклар учун сув ресурсларининг 91,3 фоизи сарфланни, ахоли эҳтиёклари учун – бор-йўғи 4,4 фоиз, саноат тармокларига эса – 4,3 фоиз сув зарур бўлади. Бинобарин, барча тадқикотларда Марказий Осиё бундан бўён йил сайн сув тақчилиги кучайиб бориши башорат килинмоқда. Жаҳон сув ресурслари институти таҳминларига кўра, 2040 йилга 33 мамлакат катироти кириши мумкин. Сув – Яратганинг улуғ инъоми ва она заминимизнинг энг қадри неъмати. Президентимиз эътироф этган эдикি, унинг наинки бир литри, балки ҳар грами ҳам қадрланиши керак.

Томчилатиб сугориш афзаликлари

Қишлоқ хўжалигига тежамкор технологиялардан энг мақбули томчилатиб сугориш технологияси. Мутахассисларнинг эътироф этишича, унинг афзалигти, энг аввало, сув ресурсларини иктисад килишида намоён бўлади. Анъанавий усудда ишлатиладиган сув микдорининг меъёрига нисбатан 40-50 фоизи тежалди, меҳнат ва ресурс сарфи 30 фоизга камади.

Наманган вилояти Янгиурғон туманининг энг чекка худудига қадам кўйган инсоннинг кўзи қувнайди. Бу ерда 2017 йили 300 гектар ерда “Фрут экспорт” компанияси олма боғига асос соглан эди. Унинг раҳбари Абулазизон Темировнинг айтишича, интенсив боғда сугориши шулари тежамкор технология орқали амалга оширилади. Шу боис, умумий сув сарфи 30 фоизга тежаляпти.

Умуман олганда, томчилатиб сугоришини кўллаш орқали узумчиликда сувни тежаш 45, боғдорчи-

ликда 40, мева-сабзавотчиликда 35 - 45 фоизни ташкил килди. Бунда экинлар хосилдорларигини ошири кўрсаткичи 15-30 фоизга етади.

— Бу усул бизнинг шароитимизда пахтачиликлида ўғитни 30 фоизга кисқартириш ва хосилдорларни 15 центнерга ошириш, тупрок эрозияси, еrostи суви сатҳи кўтарилиши ва шурӯнишини камайтириш имконини беради, — дейди Каттақурғон туман ирригация бўлимни бошшиги Жамшид Кўлдошев. — Шу боис, ўтган йилда туманда 160 гектар пахта майдонидаги томчилатиб сугориш технологияси жорий этилган бўлса, бу йил қарий 1 мин 100 гектар майдонданга ана шундай технологиялар ўрнатилипти.

Пахтачилик эн кўп сув талаб киладиган соҳалардан бири. 2019 йили мамлакатимизда бу борада томчилатиб сугориш бўйича амалга оширилган ишлар сарҳисобига эътибор қаратадиган бўлсак, жами

11,3 мингектар майдонда 193 млрд. сўм, шундан, 104,7 млрд. сўм пахта хомашёсини етиширувичарларнинг ўз маблағлари, 88,3 млрд. сўм тижорат банклари томонидан берилган кредитлар хисобидан пахта етиширишда томчилатиб сугориш технологияси жорий килинган. Бунинг натижасида 40,2 млн. куб метр сув тежалшига эришиди ва бу 6 мингектар майдондан тақорири экинлар етишириш имконини берди, минерал ўтиллардан фойдаланиши хажми 8,4 мингтоннадан 6,7 мингтоннага кискарди (20%), ёнлиг-мойлаш маҳсулотлари сарфи 2,6 мингтоннадан 1,7 мингтоннага камайди (35%), ишлаб чиқариши харажатлари оптималлашиб, 9,4 млрд. сумдан 3,7 млрд. сўмга кискарди (60%), пахта майдонларida хосилдорлик гектарига ўртага 45-60 центнерни ташкил этиди (2018 йилда 28-40 центнер бўлганди).

77,4 мингектарни ташкил этиди. Бу умумий экин майдонига нисбатан 1,7 фоизини қамраб олган, холос.

— Президентимиз Олий Мажлисга Мурожаатномада энг муҳим соҳалар қаторида сув хўжалигига ҳам тўхтаби, ресурс тежайдиган технологияларни амалиётта кенг табдиги этиш бўйича аниқ вазифаларни белгилаб берди, — дейди Сув хўжалиги вазирлиги Сув тежовчи технологияларни жорий этиш бошқармаси бошлиги Рустам Қаршиев. — Шундан келиб чиқиб, жорий йилда Республикаси бўйича 44 мингектардан зиёд майдонда ишлаб сув тежовчи технологиялар, жумладан, 24,8 мингектар пахта майдонидаги томчилатиб сугоришнинг замонавий тизими жорий килиниши режалаштирилган. Сувнинг тежайдиган технологияларни кўллаган кластер ва фермер хўжаликлиги давлат томонидан молиявий мадад берилаштиргани сугоришнинг тежамкор усолларини оммалаштиришга хизмат қиласди.

Тежамкорликка яраша рағбат

Президентимизнинг 2019 йил 25 октябрдаги “Қишлоқ хўжалигига сув тежовчи технологияларни жорий этишини рағбатлантириш механизмларини кенгайтириш чора-тадбирларни тўғрисида”ни қарорига мувоғи, имтиёзлар экин тарзи, суворига технологияси ва ернинг бонитет баллидан келиб чиқсан холда ёжратилади.

— Томчилатиб сугориш тизимлари учун гектарига 8 миллион сўм, ёнғирлатиб сугориш тизимлари учун 4 миллион сўм, дискетли сугориш учун 1 миллион сўм мидорида молиявий кўмак берилади, — дейди Рустам Қаршиев. — Тадқиркорлик фабрияларни кўллаф-куватлаш давлат жамғармаси маблағлари хисобидан пахта хомашёси етиширувичарларга томчилатиб сугориш тизимларини куриш, реконструкцияни килиш ва уларнинг буточлар кисмларини сотиб олиш учун ажратиладиган кредитлар бўйича фоиз харажатлари тижорат банклари томонидан белгиланган фоиз ставкасидан бир гектарга 20 миллион сўмдан ошмайдиган кисменинг 10 фоизи, хорижий ваютадаги кредитлар учун – 3 фоизлик пунктдан ошмаган мидорда коплаб берилмоқда.

Айни тоғда тежамкор технологияларни жорий этиши ишлари доирасида тузилган импорт шартномалари мажбурий тартибида экспертизадан ва рўйхатдан ўтказилмайди.

Истроф бўлмаслигини таъминлашда коляпти. Президентимиз 22 май куни Андикон вилоят ва туманлар ҳокимлари, иктисадиёт тармоклари раҳбарлари иштирокида ўтказилган йигилишда хамманинг кўнглигидаги шундай гапни айтди:

“Статистик роқамлар билан шу пайтлача тўғри йўналиши килиб бўлмади, ҳалқимиз манфаат кўрмади. Таклифлар туманлардан, одамларнинг ўзидан чиқиши керак. Вазирлар, раҳбарлар кабинетда эмас, худудларда, узоқ қишлоқларда ишланиш зарур. Шундай оғир шарондатда фидойи бўлмаган раҳбар – хиёнаткор. Шу ҳалқ учун ойлик олиб юриб-сизлар. Давлат идораси вакили халқида қанча якин бўлса, жойларда шунчунатижа бўлади, адолат мезонини таъминланади.”

Изоҳга ҳожат бўлмаслига керак. Бу фикрлардан сувни тежовчи технологияларни жорий этиши билан шугуллаштаётган барча раҳбар-мутахассислар ҳам қанча тез ва тўғри хулоса чиқарса, аввалиги ҳатолар тақрорланмайди, ишда натижага бўлади, сифат ва самара адолат мезонига айланади.

Ўзбекистоннинг сув ресурслари

Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасидаги энг ўртиқ сувориладиган майдонига га мамлакат хисобланади. Юртимизда 4,3 миллион гектар ерда дехқончилик килинади. Ушбу экин майдонларини сувориш, қолаверса, ичмий эҳтиёклари дарё ва кўлларнинг чучук сув ресурслари билан узвий боғлиқ. Республикаси эҳтиёклари учун Орол денгизи минтақасидаги Амударё ва Сирдарё ҳавзасида ҳар йили шаклланадиган ўртача 116 млрд. куб метр қисми, демакки қарий ярми ишлападиги.

— Сўнгги йилларда Марказий Осиё давлатлариди, хусусан, Ўзбекистонда сув кам бўлган йиллар тез-тез тақрорланмоқда, — дейди Сув хўжалиги вазирлиги Сув ресурслари ва сувдан фойдаланишни бошқармаси бошлиги ўринбосари Абдуворис Тошбулатов. — Мисол учун, 2000 йилларга қадар ҳар 6-8 йил ичада сув тақчилиги кузатилган бўлса, охирига вактларда бу ҳолатга ҳар 3-4 йилда дуч келинмоқда. Бунинг таъсирида 2018 йилда Ўзбекистон бўйича умумий сув танҳисиги 3 миллиард куб метрни ташкил этган бўлса, 2020 йилда бу миқдор иккни баъзарга ортиши кутилмоқда. 2030 йилга бориб, бу кўрсаткич 7 миллиард куб метр, 2050 йилга қадар эса

Режалар катта, амалий ишлар кўлами кенг

Шу йилнинг 10 апрель куни ўтказилган видеоселектор йигилишида давлатимиз раҳбари томонидан сувни икки баробар иктисад қилиш чораларини кўриши зарурлиги таъкидланни. Сув хўжалиги вазирлиги зимишага ушиб ҳаётӣ ресурсларини аниқ хисоб-китоблар асосида ажратилишини таъминлаш, бу йил 150 мингектар майдондана сув тежовиши, шу жумладан, 44 мингектарда томчилатиб сугориш технологияларига жорий килиш вазифаси юқултилади.

Сув тежовчи технологияларининг асосий курилма ва жиҳозларини мамлакатизмиза четдан олиб келинади. Пандемия айни баҳор мавсумига тўғри келганини, сув тежовчи технологияларни ишлаб чиқариши бўйича илгор майдонларда ишлаб чиқаришлар тўхтатилганини, монтажларни жадаллик билан борилтилади. Гўзинан биринчи сувориш ишлари бошлангунга қадар республикамиз бўйича 25 000 гектар майдонидаги томчилатиб сугориш технологияларига ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилади.

— Бугунги кунда сув хўжалиги объектиларни бошқармаси замонавий лаштириши, сувни назорат қилиш ва унинг хисобидан молиялаштирилган тизими ўтказилади. Кейинги пайдай ўзлаштирилган ишчи ва хорижий инвестицияларнинг муайян қисми тармокларни бетонлаштиришга ўтказилад

